

۱۰۰۷۳۲

دانشگاه گیلان

دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی

پایان نامه کارشناسی ارشد

بررسی راه های توسعه گردشگری ورزشی در استان گیلان

از

محمد متقی طلب

استاد راهنما:

دکتر مهرعلی همتی نژاد

شهریور ۸۶

۱۰۵۷۳۲

دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی

گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی

بررسی راه های توسعه گردشگری ورزشی در استان گیلان

از

محمد متقی طلب

استاد راهنما:

دکتر مهرعلی همتی نژاد

اساتید مشاور:

۱- دکتر اسماعیل ملک اخلاق

۲- سیده عذرا میرکاظمی

۱۳۸۷ / ۲ / ۱۷

شهریور ۸۶

تقدیم ہے:

ہمسفر صبور و خداتار

و

فانوادہ دلسوزم

۱۳۸۷ / ۱۲ / ۱۷

۷۵ ہموارہ ہمراہ و پشتیان من پودند.

به نام صاحب سیاست و ستایش

"به نام او که در سلطنتش دیرینه است و در جلالش بزرگ، در صنعتش مکیم و در لطفش قدیم"

اینک که به یاری پروردگار عالم، بخش علمی این پایان نامه به اتمام رسیده است، بر خود واجب می دانم با تقدیم مراتب سپاس و تشکر از اساتید محترم، بخشی از بار سنگین محبت و لطف ایشان را از دوش برداشته و با مهر انسانیت کار این پایان نامه را به واقع به اتمام برسانم.

جناب آقای دکتر مهرعلی همتی نژاد

توجه و علاقه جناب عالی به علم و جویندگان آن زبانزد و ستودنیست. از اینکه این عشق و علاقه را در من نیز پروراندید، سپاسگزارم.

جناب آقای دکتر اسماعیل ملک اخلاق و سرکار خانم سیده عدرا میرکاظمی

صبر و تحمل شما را بر قصورات ناخواسته خود فراموش نمی کنم و همواره سپاسگزار زحمات شما خواهم بود.

در پایان مراتب تقدیر و امتنان خود را به حضور دوست عزیزم جناب آقای طاهر افشار نژاد و سایر اساتید و دوستانی که در به ثمر نشستن این تحقیق مرا یاری نمودند، ابراز می نمایم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
خ	فهرست جدول ها
ذ	فهرست نمودارها
ژ	پیوست ها
س	چکیده تحقیق به فارسی
ش	چکیده تحقیق به انگلیسی
فصل اول	
۲	۱-۱- مقدمه
۴	۱-۲- بیان مسأله
۶	۱-۳- ضرورت و اهمیت تحقیق
	۱-۴- اهداف تحقیق
۸	۱-۴-۱- هدف کلی
۸	۱-۴-۲- اهداف اختصاصی
۹	۱-۵- فرضیه های تحقیق
	۱-۶- محدودیت های تحقیق
۱۰	۱-۶-۱- محدودیت های قابل کنترل
۱۰	۱-۶-۲- محدودیت های غیر قابل کنترل
	۱-۷- تعریف عملیاتی واژه ها
۱۰	۱-۷-۱- گردشگران ورزشی
۱۰	۱-۷-۲- شهر یا کشور مبدأ
۱۱	۱-۷-۳- شهر یا کشور مقصد

۱۱ ۱-۷-۴-مدیر ورزشی
۱۱ ۱-۷-۵-مدیر گردشگری
۱۱ ۱-۷-۶-جاذبه ها
۱۱ ۱-۷-۷-ورزشکاران
۱۱ ۱-۷-۸-همراهان

فصل دوم

۱۳ ۲-۱-مقدمه
۱۳ ۲-۲-مفهوم گردشگری و گردشگر
۱۴ ۲-۳-انواع گردشگری
۱۵ ۲-۴-مفهوم گردشگری ورزشی
۱۶ ۲-۵-انواع گردشگری ورزشی
 ۲-۶-سطوح گردشگری ورزشی
۱۸ ۲-۶-۱-جاذبه ها
۲۰ ۲-۶-۲-اردوگاه ها
۲۰ ۲-۶-۳-سفرهای دریایی
۲۰ ۲-۶-۴-تورها یا گشت و گذارها
۲۱ ۲-۶-۵-رویدادها
۲۱ ۲-۷-ارتباط گردشگری ورزشی و رویدادهای ورزشی
۲۴ ۲-۸-عوامل مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی
۲۴ ۲-۸-۱-عوامل سوق دهنده
۳۲ ۲-۸-۲-عوامل جلب کننده

۳۴ عوامل بازدارنده ۲-۸-۳
۳۶ ارتباط بین عوامل مؤثر بر گردشگری ورزشی ۲-۹-۹
۳۸ تاریخچه صنعت گردشگری در ایران ۲-۱۰-۱۰
۳۹ جایگاه گردشگری در ایران ۲-۱۱-۱۱
۴۲ آثار مثبت و منفی توسعه گردشگری ۲-۱۲-۱۲
۴۴ جایگاه گردشگری ورزشی در ایران ۲-۱۳-۱۳
۴۶ استان گیلان و گردشگری ورزشی ۲-۱۴-۱۴
فصل سوم	
۴۹ مقدمه ۳-۱-۱
۴۹ روش تحقیق ۳-۲-۲
۴۹ جامعه آماری و نمونه آماری ۳-۳-۳
..... ابزار تحقیق ۳-۴-۴	
۵۰ پرسشنامه ۳-۴-۱-۱
۵۰ پرسشنامه همراهان ۳-۴-۱-۱-۱
۵۰ پرسشنامه ورزشکاران ۳-۴-۱-۲-۱
۵۱ مصاحبه ۳-۴-۲-۲
۵۱ اعتبار ابزار اندازه گیری ۳-۵-۵
۵۱ نحوه امتیاز گذاری پرسشنامه ۳-۶-۶
۵۱ روش جمع آوری اطلاعات ۳-۷-۷
۵۲ روش آماری ۳-۸-۸

فصل چهارم

۵۵ ۱-۴-۱- مقدمه
 ۲-۴-۲- توصیف یافته های تحقیق
 ۱-۲-۴-۱- اطلاعات پرسشنامه همراهان
۵۵ ۱-۲-۴-۱-۱- توصیف مشخصات فردی
۵۹ ۲-۴-۱-۲-۱- توصیف اطلاعات مرتبط با گردشگری
 ۲-۴-۲-۲-۱- اطلاعات پرسشنامه ورزشکاران
۷۱ ۱-۲-۴-۲-۱- توصیف مشخصات فردی
۷۴ ۲-۴-۲-۲-۲-۱- توصیف اطلاعات مرتبط با گردشگری
۸۴ ۳-۴-۳- آزمون فرضیه ها و پاسخگویی به سؤالات تحقیق
۸۹ ۴-۴-۴- نتایج مصاحبه ها
	فصل پنجم
۹۴ ۱-۵-۱- مقدمه
۹۴ ۲-۵-۲- خلاصه تحقیق
۹۶ ۳-۵-۳- بحث و بررسی
۹۷ ۱-۳-۵-۱- آگاهی از جاذبه های گردشگری منطقه و میزان علاقه مندی به سفر
۹۹ ۲-۳-۵-۲- ویژگی های جمعیت شناختی و میزان علاقه مندی به سفر
۱۰۰ ۱-۲-۳-۵-۱- سطح درآمد و میزان علاقه مندی به سفر
۱۰۰ ۲-۲-۳-۵-۲- سطح تحصیلات و شغل و میزان علاقه مندی به سفر
۱۰۱ ۳-۲-۳-۵-۳- فاصله محل سکونت و میزان علاقه مندی به سفر
۱۰۲ ۴-۲-۳-۵-۴- وضعیت تأهل و میزان علاقه مندی به سفر

صفحه	عنوان
۱۰۲ ۵-۳-۲-۵- سن و میزان علاقه مندی به سفر
۱۰۳ ۵-۳-۳- انگیزه و سفر
۱۰۵ ۵-۳-۴- پیش بینی سفر
۱۰۶ ۵-۴- دلایل سفر مجدد آزمودنی های این تحقیق
	۵-۵- پیشنهادهای تحقیق
۱۰۸ ۵-۵-۱- پیشنهادهای اجرایی
۱۰۸ ۵-۵-۲- پیشنهادهای پژوهشی
۱۱۱ منابع

فهرست جدول ها

صفحه	عنوان
۱۵	جدول ۱-۲- تعاریف مختلف گردشگری و گردشگر ورزشی
۳۰	جدول ۲-۲- الگوی مسافرت در چرخه زندگی
۳۴	جدول ۳-۲- منابع اساسی برای توسعه گردشگری ورزشی
۵۵	جدول ۱-۴- توزیع نمونه تحقیق بر اساس وضعیت تأهل
۵۶	جدول ۲-۴- توزیع نمونه تحقیق بر اساس سن
۵۶	جدول ۳-۴- توزیع نمونه تحقیق بر اساس سطح تحصیلات
۵۶	جدول ۴-۴- توزیع نمونه تحقیق بر اساس شغل
۵۷	جدول ۵-۴- توزیع نمونه تحقیق بر اساس سطح درآمد
۵۷	جدول ۶-۴- توزیع نمونه تحقیق بر اساس نوع رشته ورزشی
۵۸	جدول ۷-۴- توزیع نمونه تحقیق بر اساس فاصله محل سکونت تا استان گیلان
۵۸	جدول ۸-۴- توزیع نمونه تحقیق بر اساس سمت در تیم ورزشی
۷۱	جدول ۹-۴- توزیع نمونه تحقیق بر اساس تأهل
۷۱	جدول ۱۰-۴- توزیع نمونه تحقیق بر اساس سن
۷۱	جدول ۱۱-۴- توزیع نمونه تحقیق بر اساس سطح تحصیلات
۷۲	جدول ۱۲-۴- توزیع نمونه تحقیق بر اساس شغل
۷۲	جدول ۱۳-۴- توزیع نمونه تحقیق بر اساس سطح درآمد
۷۳	جدول ۱۴-۴- توزیع نمونه تحقیق بر اساس نوع رشته ورزشی
۷۳	جدول ۱۵-۴- توزیع نمونه تحقیق بر اساس فاصله محل سکونت تا استان گیلان
	جدول ۱۶-۴- ارتباط بین میزان اطلاعات از جاذبه های گردشگری استان گیلان و علاقمندی به سفر
۸۴	مجدد به این استان.....

- جدول ۴-۱۷- ارتباط بین بین مناسب بودن جاذبه های گردشگری استان گیلان از دیدگاه آزمودنی ها
 و علاقمندی به سفر مجدد به این استان..... ۸۵
- جدول ۴-۱۸- ارتباط بین بین سطح درآمد و میزان علاقمندی به مسافرت مجدد به استان گیلان... ۸۶
- جدول ۴-۱۹- ارتباط بین بین مدرک تحصیلی و میزان علاقمندی به مسافرت مجدد به استان گیلان ۸۶
- جدول ۴-۲۰- ارتباط بین بین شغل و میزان علاقمندی به مسافرت مجدد به استان گیلان ۸۷
- جدول ۴-۲۱- ارتباط بین فاصله محل سکونت و میزان علاقمندی به مسافرت مجدد به استان گیلان .. ۸۷
- جدول ۴-۲۲- ارتباط بین بین تأهل و میزان علاقمندی به مسافرت مجدد به استان گیلان ۸۸
- جدول ۴-۲۳- ارتباط بین سن و میزان علاقمندی به مسافرت مجدد به استان گیلان ۸۸

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۱۷	نمودار ۱-۲- تقسیم بندی گردشگری ورزشی
۱۹	نمودار ۲-۲- نمونه هایی از جاذبه ها
۲۲	نمودار ۳-۲- گردشگری ورزشی و حیطه های ضمنی آن
۲۶	نمودار ۴-۲- فرآیند انگیزش از طریق ارضای نیازها
۲۸	نمودار ۵-۲- سلسله مراتب انگیزه های سفر
۳۸	نمودار ۶-۲- مدل مفهومی ارتباط عوامل سوق دهنده ، جلب کننده و بازدارنده
۵۹	نمودار ۱-۴- توزیع تعداد دفعات سفر آزمودنی ها به استان گیلان
۵۹	نمودار ۲-۴- دیدگاه آزمودنی ها پیرامون میزان علاقه مندی به مسافرت مجدد به استان گیلان
۶۰	نمودار ۳-۴- دیدگاه آزمودنی ها پیرامون دلایل سفر مجدد به استان گیلان
۶۱	نمودار ۴-۴- میزان اطلاعات آزمودنی ها پیرامون جاذبه های گردشگری استان گیلان
۶۱	نمودار ۵-۴- ارزیابی آزمودنی ها از جاذبه های گردشگری استان گیلان
	نمودار ۶-۴- دیدگاه آزمودنی ها پیرامون منابع اطلاعاتی برای کسب اطلاعات درمورد جاذبه های
۶۲	گردشگری استان گیلان
	نمودار ۷-۴- دیدگاه آزمودنی ها پیرامون میزان علاقه مندی نزدیکان و دوستانشان برای سفر به استان
۶۳	گیلان جهت تماشای مسابقات
	نمودار ۸-۴- انتظارات آزمودنی ها از متولیان گردشگری برای علاقه مندی بیشتر جهت مسافرت به استان
۶۴	گیلان
۶۵	نمودار ۹-۴- دیدگاه آزمودنی ها پیرامون موانع و دلایل عدم مسافرت مجدد به استان گیلان

نمودار ۴-۱۰- مقایسه دلایل نگرانی آزمودنی ها برای مسافرت به استان گیلان جهت شرکت یا تماشای	
مسابقات ورزشی	۶۶
نمودار ۴-۱۱- دیدگاه آزمودنی ها پیرامون میزان علاقمندی به سفر مجدد به استان گیلان جهت تماشای	
مسابقات ورزشی و سایر رویدادها	۶۶
نمودار ۴-۱۲- انتظارات آزمودنی ها از سازمانهای گردشگری جهت مسافرت به استان گیلان برای	
تماشای مسابقات ورزشی و سایر رویدادها	۶۷
نمودار ۴-۱۳- دیدگاه آزمودنی ها در مورد به همراه آوردن بستگان و دوستان خود به استان گیلان برای	
تماشای مسابقات ورزشی و سایر رویدادها	۶۸
نمودار ۴-۱۴- دیدگاه آزمودنی ها پیرامون واگذاری امور غیر فنی به سازمان های گردشگری	۶۸
نمودار ۴-۱۵- دیدگاه آزمودنی ها پیرامون میزان اختیارات سازمان اعزام کننده برای واگذاری امور غیر	
فنی به آژانس های گردشگری	۶۹
نمودار ۴-۱۶- دیدگاه آزمودنی ها پیرامون میزان علاقمندی مسئولین برای واگذاری امور غیر فنی به	
آژانس های گردشگری	۶۹
نمودار ۴-۱۷- دیدگاه آزمودنی ها پیرامون علل عدم تمایل سازمان های اعزام کننده تیم های ورزشی	
برای واگذاری امور غیر فنی به آژانس های گردشگری	۷۰
نمودار ۴-۱۸- توزیع تعداد دفعات سفر ورزشکاران به استان گیلان	۷۴
نمودار ۴-۱۹- دیدگاه آزمودنی ها پیرامون میزان علاقه مندی به مسافرت مجدد به استان گیلان.....	۷۴
نمودار ۴-۲۰- دیدگاه ورزشکاران پیرامون دلایل سفر مجدد به استان گیلان	۷۵
نمودار ۴-۲۱- میزان اطلاعات ورزشکاران پیرامون جاذبه های گردشگری استان گیلان	۷۶
نمودار ۴-۲۲- ارزیابی جاذبه های گردشگری استان گیلان از دیدگاه ورزشکاران	۷۶

- نمودار ۴-۲۳- دیدگاه ورزشکاران پیرامون سهم منابع اطلاعاتی برای کسب اطلاعات درمورد جاذبه های
گردشگری استان گیلان ۷۷
- نمودار ۴-۲۴- دیدگاه ورزشکاران پیرامون میزان علاقمندی نزدیکان و دوستانشان برای سفر به استان
گیلان جهت تماشای مسابقات ۷۸
- نمودار ۴-۲۵- دیدگاه آزمودنی ها پیرامون میزان علاقمندی به سفر مجدد به استان گیلان جهت تماشای
مسابقات ورزشی و سایر رویدادها ۷۸
- نمودار ۴-۲۶- انتظارات آزمودنی ها از متولیان گردشگری برای علاقمندی بیشتر جهت مسافرت به
استان گیلان ۷۹
- نمودار ۴-۲۷- دیدگاه آزمودنی ها پیرامون موانع و دلایل عدم مسافرت مجدد به استان گیلان..... ۸۰
- نمودار ۴-۲۸- مقایسه دلایل نگرانی آزمودنی ها برای مسافرت به استان گیلان جهت شرکت یا تماشای
مسابقات ورزشی ۸۱
- نمودار ۴-۲۹- انتظارات آزمودنی ها از سازمانهای گردشگری جهت مسافرت به استان گیلان برای
تماشای مسابقات ورزشی و سایر رویدادها ۸۲
- نمودار ۴-۳۰- دیدگاه آزمودنی ها در مورد بهمهراه آوردن بستگان و دوستان خود به استان گیلان برای
تماشای مسابقات ورزشی و سایر رویدادها ۸۳
- نمودار ۴-۳۱- دیدگاه ورزشکاران پیرامون واگذاری امور غیر فنی به سازمان های گردشگری..... ۸۳

پیوست‌ها

صفحه	عنوان
۱۲۰	پیوست ۱.....
۱۲۵	پیوست ۲.....
۱۳۱	پیوست ۳.....
۱۳۲	پیوست ۴.....
۱۴۶	پیوست ۵.....

یکی از رویدادهایی که توجه گردشگران را به خود جلب می کند، رویدادهای ورزشی است که در نقاط مختلف کشور برگزار می شود. از مهمترین دغدغه های بازاریابان و سازمان دهندگان رویدادهای ورزشی، بالا بردن میزان استقبال بازدیدکنندگان از رویدادهای ورزشی از طریق شناسایی عوامل تأثیرگذار بر حضور آنهاست.

هدف تحقیق حاضر شناسایی راههای توسعه گردشگری ورزشی در استان گیلان می باشد. بدین منظور، ۱۸۰ ورزشکار (شرکت کننده فعال) و ۴۴ مربی یا سرپرست و غیره (شرکت کننده غیرفعال) از تیم های ورزشی غیربومی اعزام شده به مسابقات ورزشی به میزبانی استان گیلان به عنوان نمونه تحقیق انتخاب شدند. برای جمع آوری اطلاعات در این تحقیق از دو پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. میزان اعتبار آن قبلا به روش آلفای کرونباخ ۸۶ صدم و ۸۴ صدم محاسبه شده بود. داده ها با استفاده از ضریب همبستگی اسپیرمن و آزمون خی دو در سطح معناداری $P \leq 0/05$ تجزیه و تحلیل شد. نتایج نشان می دهد که ارتباط معناداری بین میزان اطلاعات از جاذبه های گردشگری مقصد و علاقه مندی مجدد به آن وجود دارد. اما بین برخی از ویژگی های دموگرافیک آنها همچون سطح درآمد، مدرک تحصیلی، شغل، تاهل و فاصله محل سکونت تا مقصد ارتباط معناداری وجود ندارد ($P \geq 0/05$). این ارتباط تنها در مورد سن شرکت کنندگان فعال معنادار بود ($P = 0/017$). مهمترین دلایل سفر شرکت کنندگان فعال برای مسافرت به استان گیلان، دیدن جاذبه های طبیعی و فرهنگی و برای شرکت کنندگان غیر فعال همراهی تیمهای ورزشی و دیدن جاذبه های طبیعی بود. مشکلات اقتصادی نیز مهمترین عامل بازدارنده از سفر از دیدگاه آزمودنیها بود.

در پایان نتیجه گیری می شود که برای افزایش انگیزش شرکت کنندگان جهت مسافرت مجدد به مقصد اطلاع رسانی دقیقی پیرامون جاذبه های گردشگری مقصد صورت گیرد و تسهیلات مناسب و ارزان جهت اسکان و سرویس غذایی مناسب فراهم گردد.

کلید واژه ها : گردشگری ورزشی، شرکت کننده فعال، شرکت کننده غیر فعال، ویژگی های دموگرافیک، مقصد.

ABSTRACT:

Description of sport tourism developmental ways in guilan province.
Mohammad Mottaghtalab

Nowadays, one of the most attractive events that catch the attention of tourists in whole of the worlds are those related to sport competitions. Marketing and managing of these events, therefore, focus on increasing of number of spectators and also specifying the effective parameters on their interest for contribution. The aim of current work is study of relationship between demographic characteristics of spectators and athletics and their interest for repetition of trip to destination. For this purpose, 180 athletes (active participant) and 44 coaches or supervisor (passive participant) dispatch to competitions host by Guilan province. Data Gathering achieved using two questionnaire with validity 0.86 and 0.84 determined by known method as α -KRONBACK. Data analyzed at meaningful level of $P \leq 0.05$ using Spireman correlation coefficient and Chi -Square test. Results showed that there is a meaningful relationship between interest of sport tourists to repeat trip to destination and the amount of information about destination but there is not meaningful relationship between interest of sport tourists to repeat trip to destination and some of demographic characteristics such as wage, education certificate, job title, and distance between home town and destination ($P \geq 0.05$). However this relationship was only meaningful for age of participants with $P=0.017$. The main reason of active participant for trip to guilan province are visiting the cultural and natural attractions and in passive participant accompaniment the sport teams and visiting the natural attractions. Economic problems was the main constrain factor for active and passive participant for trip to destination. As a result, it can be presumed that, for increasing the motivation of the participant for repeat trip to destination most give exact information about all attraction of destination and best and cheap facilities and high quality foods.

KEY WORDS: sport tourism, Active participant, passive participant, Demographic characteristics, Destination.

فصل اول

طرح تحقیق

" قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ "

" بگو در زمین گردش کنید و بنگرید خداوند چگونه آفرینش را آغاز کرد سپس خداوند (به همین گونه) جهان آخرت را ایجاد می کند. "

صنعت مسافرت و گردشگری به عنوان بزرگترین و متنوعترین صنعت در دنیا به حساب می آید. بسیاری از کشورها این صنعت پویا را به عنوان منبع اصلی درآمد، اشتغالزایی، رشد بخش خصوصی و توسعه زیرساختها می دانند. صنعت گردشگری در سراسر دنیا به ویژه در کشورهای در حال توسعه که منابع اقتصادی دیگر مانند تولید یا استخراج منابع طبیعی ندارند، بسیار مورد توجه است. با این وجود فرصت استفاده از این منبع درآمدزا، برای تمام کشورها تقریباً مساوی است.

رشد فزاینده صنعت گردشگری به دلایل و عوامل زیادی مربوط می شود. بعضی از این عوامل ریشه در تغییرات و پیشرفتهایی دارد که به طور تدریجی در جهان امروز به وقوع می پیوندد. از دید سازمان جهانی جهانگردی^۱ (WTO)، رشد فوق العاده صنعت جهانگردی به عوامل زیر نسبت داده شده است [۸۷].

۱- افزایش توانمندی مالی جهانگردان

۲- افزایش شمار بزرگسالان مجرد

۳- فزونی مرخصی های با دستمزد و اوقات آزاد در محل کار

۴- مجموعه مزایایی که بازنشستگی زود هنگام را امکان پذیر می سازد

۵- افزایش شمار خانوارهای با درآمد مضاعف

امروزه ورزش نیز یکی از صنایع بزرگ مولد در دنیاست و افراد بسیاری در سرتا سر جهان در آن اشتغال دارند. همچنین ورزش یکی از متداولترین عوامل ایجاد انگیزه برای گردشگران است و گردشگری ورزشی^۲، صنعتی است که از ترکیب دو صنعت جهانگردی و صنعت ورزش پدید آمده است. به عبارت دیگر، ورزش یکی از فعالیتهای مهم گردشگران در حین گردشگری است و گردشگری و مسافرت نیز با انواع مختلف ورزش همراه است [۱۵].

^۱ - World tourism organization

^۲ - Sport tourism